

Odborné stanovisko
podľa § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného
strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) bola dňa 30. mája 2024 doručená žiadosť Slovenskej obchodnej inšpekcie, Ústredný inšpektorát (ďalej ako „SOI“) o zaujatie stanoviska vo veci posúdenia možnej diskriminácie spotrebiteľov **z dôvodu limitovania ponuky telekomunikačných služieb len pre konkrétne vekové skupiny.**

Stredisko v zmysle § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov vydáva odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovného zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“).

Stredisko vydáva predmetné odborné stanovisko v nižšie uvedenom rozsahu.

Predmet odborného stanoviska

Stredisku bol doručený podnet od SOI s novinárskou otázkou týkajúcou sa limitovania ponuky telekomunikačných služieb len pre konkrétne vekové skupiny spoločnosťami Slovak Telekom, a. s., so sídlom Bajkalská 28, 817 62 Bratislava, Orange Slovensko, a. s., so sídlom Metodova 8, 821 08 Bratislava a SWAN, a. s., so sídlom Landererova 12, 811 09 Bratislava.

Z obsahu podania a z dostupných informácií zverejnených jednotlivými spoločnosťami vyplývajú nasledovné skutočnosti:

- Spoločnosť Slovak Telekom, a. s. ponúka program SWIPE pre ľudí vo veku 15-28 rokov, vek overuje pri registrácii služby;
- Spoločnosť Orange Slovensko, a. s. ponúka Yoxo paušál pre mladých, ktorí majú karty ISIC, ITIC alebo EURO<26;
- Spoločnosť SWAN, a. s. ponúka paušál SLOBODA pre MLADÝCH + DÁTA NAVYŠE pre študentov vo veku od 6 do 26 rokov, vek overuje študentskou kartou (napríklad ISIC) alebo potvrdením o návšteve školy.

Právna úprava a posúdenie

Súkromnoprávnu sféru ochrany spotrebiteľa predstavuje najmä úprava spotrebiteľských zmlúv, ktorá je obsiahnutá v piatej hlave prvej časti Občianskeho zákonníka (§ 52 až 54a). Cieľom právnej úpravy je zabezpečiť zvýšenú ochranu spotrebiteľa ako slabšej strany záväzkovoprávneho vzťahu. Zároveň je ochrana spotrebiteľa v podmienkach Slovenskej republiky premietnutá predovšetkým do zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej

národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o ochrane spotrebiteľa“). V zmysle § 4 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa „*Predávajúci je povinný vo vzťahu k spotrebiteľovi dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v poskytovaní výrobkov a služieb ustanovenú osobitným predpisom.*“ Týmto osobitným predpisom je **antidiskriminačný zákon, prostredníctvom ktorého preniká do oblasti súkromného práva zákaz diskriminácie spotrebiteľa.**

Antidiskriminačný zákon vo svojich ustanoveniach vymedzuje základné definičné znaky diskriminácie. K dôvodnému záveru o diskriminácii možno dospieť na základe kumulatívnej identifikácie jej definičných znakov vymedzených antidiskriminačnou legislatívou. Musí byť jasne identifikovateľná:

- zákonom chránená oblasť právnych vzťahov,
- dôvod, na základe ktorého nemožno s fyzickými, či právnickými osobami zaobchádzať menej priaznivo a
- jednotlivé formy diskriminácie.

Zároveň je nutné vyhodnotiť, či došlo, alebo mohlo dôjsť k menej priaznivému zaobchádzaniu, a to na základe tvrdených skutočností. V ustanovení § 8 a 8a antidiskriminačného zákona zákonodarca upravuje aj podmienky tzv. prípustného menej priaznivého zaobchádzania, t. j. legálnych výnimiek z porušenia zákazu diskriminácie.

Zákaz diskriminácie **v oblasti poskytovania tovarov a služieb** upravuje § 5 ods. 1 antidiskriminačného zákona. V zmysle daného ustanovenia sa v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania zakazuje diskriminácia z dôvodov uvedených v § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona, a to konkrétne z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. **Normatív zákazu vekovej diskriminácie sa vzťahuje aj na oblasť poskytovania tovarov a služieb.** V posudzovanom právnej veci je tak jasne identifikovateľná oblasť právnych vzťahov, v rámci ktorej sa uplatňuje zásada rovnakého zaobchádzania.

Na posúdenie ďalších definičných znakov diskriminácie je potrebné najskôr vyhodnotiť otázku, či v posudzovanom prípade došlo, resp. mohlo dôjsť k menej priaznivému zaobchádzaniu. Esenciálnym pre posúdenie stanovenia podmienok limitovania ponuky telekomunikačných služieb len pre konkrétne vekové skupiny je vyhodnotenie otázky, či sa osoby alebo skupiny osôb, s ktorými sa malo zaobchádzať rozdielne, nachádzajú v rovnakej, resp. porovnateľnej situácii. Podľa právneho názoru Strediska v posudzovanom prípade **limitovaním ponúk telekomunikačných služieb len pre konkrétne vekové skupiny nedochádza k rozdielnemu zaobchádzaniu s osobami, resp. skupinami osôb nachádzajúcich sa v rovnakej, resp.**

porovnateľnej situácii. Porovnateľná situácia totiž znamená skutočnú alebo potenciálnu situáciu normálneho správania osoby v porovnateľných trhových podmienkach, pričom skupina tzv. „mladých ľudí“ sa nenachádza v rovnakej, resp. porovnateľnej situácii s ostatnými klientmi telekomunikačných služieb. V posudzovanom prípade limitovanie ponuky telekomunikačných služieb len pre tzv. „mladých ľudí“ odôvodňuje **objektívne rozdielne postavenie tejto kategórie klientov** pri výkone práv a povinností vyplývajúcich z daného právneho vzťahu. V neposlednom rade aj Súdny dvor Európskej únie poukazuje na existujúcu ustálenú judikatúru¹ a opakuje všeobecnú zásadu rovnosti zaobchádzania, ktorá vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych rovnako, ak takéto postupy nie je objektívne odôvodnený.

Stredisko na okraj poznamenáva, že ak by sa aj osoby, resp. skupiny osôb hypoteticky nachádzali v rovnakej alebo porovnateľnej situácii, rozdielne zaobchádzanie založené na vekovom kritériu je špecifické v nadväznosti na posudzovanie diskriminačných aspektov konkrétneho prípadu, keďže opísané rozdielne zaobchádzanie môže za istých okolností predstavovať objektívne a racionálne opatrenie sledujúce legitímny cieľ. Antidiskriminačné smernice (inkorporované do ustanovení antidiskriminačného zákona) totiž obsahujú ustanovenie, podľa ktorých je za určitých okolností rozdielne zaobchádzanie prípustné. Ide o výnimky z požiadavky dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania. Umožňujú konať takým spôsobom, ktorý by inak mohol byť považovaný za diskriminačný. Výnimky prichádzajú do úvahy len „za veľmi výnimočných okolností“ a ich uplatnenie musí byť podmienené „skutočnou a určujúcou požiadavkou“, pričom cieľ, ktorý sa výnimkou sleduje, musí byť legitímny a požiadavka primeraná.

Záver

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva nedospelo v posudzovanom prípade k dôvodnému záveru o nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania zo strany poskytovateľov telekomunikačných služieb. Pri posúdení stanovenia podmienok limitovania ponuky telekomunikačných služieb len pre konkrétne vekové skupiny neidentifikovalo rozdielne zaobchádzanie s osobami, resp. skupinami osôb nachádzajúcich sa v rovnakej alebo porovnateľnej situácii.

S pozdravom

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka

¹ Napríklad rozsudok Súdneho dvora EÚ C-127/07, Arcelor Atlantique a Lorraine a i., 16. decembra 2008; rozsudok Súdneho dvora EÚ, C-356/12, Wolfgang Glatzel/Freistaat Bayern, 22. mája 2014.

**SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA**

Kapitulská 12
974 01 Banská Bystrica
Slovensko

048/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

